

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט' בסלו תשע"ח | דף היומי בבלי: מכות כב.
דף היומי בהלכה: מסעיף י' עד סימן רע"ג סעיף ב'. | לוח יומי מקוצר: עמוד 102 סימן רע"ב/רע"ג.
מוסר: תחילת פרק ג' עד פרק ג' והאות לזה.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א משנה ה' עד משנה ז'.

עניני דיומא - חנוכה 1

מה נחשב ל'בית' לענין הדלקת נר חנוכה?

לדעת הגרש"ז אויערבך ידליק ללא ברכה, ולדעת הגר"ש אלישיב אינו נחשב כבית כלל ואין להדליק בו. בית שאין בו ארבע על ארבע אמות, שבנוגע לדינים רבים אינו נחשב כבית - דעת הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב שאם גובהו עשרה טפחים ויותר, מדליקים בו נרות חנוכה בברכה; וכן דעת הגר"נ קרליץ, כאשר המדליק דר שם בקביעות. ובית שאינו מקורה, או ששטחו קטן משבעה על שבעה טפחים - דעת הגרש"ז אויערבך שיש להדליק בו ללא ברכה. [ביאורים ומוספים למשנה ברורה מהדורת דרשו, תרע"א, 6 ו-19]

מי שאין לו בית, או שאינו נמצא בביתו בלילות החנוכה - כתבו הגר"מ פיינשטיין והגרש"ז אויערבך שהוא פטור ממצות נר חנוכה, כיון שהחובה היא על הבית, (ובו היא מוטלת על כל דייר ודייר); וכן דעת הגר"נ קרליץ, אך הוסיף שאין ראוי להפטר ממצוה זו, ולכן חובה על האדם לסדר את עניניו באופן שיתחייב במצוה. אכן, לדעת הגר"ש אלישיב חייב אדם למכור אפילו את כסותו וכדומה, כדי לשכור בית ולקיים בו מצות נר חנוכה, כיון שמצות ההדלקה מוטלת על כל אדם באשר הוא, אלא שמקום ההדלקה הוא בבית, ועליו לדאוג לכך שיוכל לקיים את מצותו. הטס במטוס במשך כל הלילה -

הדף היומי בהלכה

כיצד צריך לנהוג במקרה שלאחר הקידוש נוצר הכרח לאכול במקום אחר?

קידש ואינו יכול לאכול במקום הסעודה - יאכל שם לפחות כזית פת, ואף אם אינו יכול לאכול כזית פת - וכגון שירדו גשמים בסוכות וקידש בביתו ופסקו הגשמים לאחר קידוש, ואסור לאכול בבית - ישתה שם רביעית יין, ויוצא בכך יוצא ידי חובת קידוש במקום סעודה. ואם גם שתיית יין אינה אפשרית, ומוכרח לאכול במקום אחר, צריך לשוב ולקדש. [שו"ע רע"א, א, ומשנ"ב א, ג, ד ו"ה; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

אין יוצאים ידי חובת קידוש בשבת אלא במקום סעודה, וכתבו ראשונים אסמכתא לדבר מהכתוב בספר ישעיהו: "וְקָרְאתָ לְשֵׁבֶת עֲנָג" - במקום עונג, שהוא הסעודה, שם תהא הקריאה של קידוש. ויש מהראשונים שסובר שדין זה הוא מדאורייתא. ולכתחילה ראוי שלא לעבור ממקום למקום אף באותו החדר, כיון שיש מחמירים בכך. אך מעיקר ההלכה, כל החדר שבו קידש נחשב כמקום אחד. ושני חדרים, אף תחת גג אחד - אינם נחשבים כמקום אחד. ואם

הדף היומי בהלכה

האם מותר לכתחילה לקדש בבית ולאכול בחצר?

מתחילה. ולמעשה, אם אינו יכול אף לאכול כזית או לשתות רביעית יין במקום הקידוש, כנ"ל - לא יקדש שנית לפני סעודתו במקום האחר, ואף כשלא היתה דעתו לכך מתחילה, שהרי יש מקלים בכך לכתחילה, וספק ברכות להקל. ויש שהסתפק אם צריך שהמקדש יראה בפועל את המקום האחר, או שדי בכך שיכול לראותו; ויש שהקל בדבר כשעומד בנקודה שממנה יכול לראותו. [שו"ע רע"א, א, משנ"ב ב ו-ז, ושעה"צ ח; ביאורים ומוספים דרשו, 6-7]

שני מקומות שניתן לראות מזה לזה - אף דרך חלון, ואף אם ניתן לראות מכל אחד מהם רק חלק כלשהו מהמקום האחר - יש אומרים שנחשבים כמקום אחד; ואף כשמדובר בבית וחצר, או בבתים נפרדים, (ובתנאי שאין שביל או כביש קבועים מפרדים ביניהם). ויש שפסקו כדעה זו. ויש שכתבו שבשני בתים אין להקל אלא כשדעתו לכך בשעת הקידוש, שאז יש לצרף דעת הסוברים שדעתו מתחילה מועילה אף לכך (ראה להלן). ויש שהחמיר אף כשדעתו לכך

האם ניתן לקדש בבית ולאכול בדירת השכנים?

אומרים שנחשבת כחדר מחדרי הבית; ויש שחולק על כך, ומחמיר לכתחילה אף במרפסת מקורה. ויציאה לחדר מדרגות משותף – נחלקו הפוסקים אם נחשבת כמעבר מחדר לחדר, או כמעבר מבית לבית. ומעבר לדירה של שכן אחר – נחשבת כמעבר מבית לבית; ויתכן שכך הדין אף אם ניתנה לו רשות לאכול בדירת השכן. [שו"ע רעג, א, משנ"ב ג רח, וביה"ל ד"ה וכן; ביאורים ומוספים דרשו, 9-40]

מי שהיה בדעתו בשעת הקידוש לאכול במקום אחר – יש אומרים שאם שני המקומות תחת קורת גג אחת, הגם שלא ניתן לראות מזה לזה, נחשבים הם כמקום אחד. וכן פסק הרמ"א. אך אין ראוי להקל בכך אלא בשעת הדחק, כיון שיש אומרים שאף לשני מקומות בחדר אחד אין הדבר מועיל; ואם כי בחדר אחד ניתן להקל לכתחילה, לענין שני חדרים ראוי להחמיר. וכשניתן לראות ממקום הסעודה את מקום הקידוש, ניתן להקל לכתחילה אף בשני חדרים. ומרפסת בלתי מקורה אשר לא ניתן לעבור דרכה למקום אחר – יש

הסיפור היומי

אם חצוף הוא - אכנו נפש!," כך חשב הגנרל בלבן, "היתכן שאיש יהודי יעיז להשיב פני ריקם?! אך מצד שני - אולי באמת טעם נכון עמו, עד כי מוכן הוא למסור את המפתח והחנות כולה לרשותי?..."

הרב אברהם פוקס

הואל נא לכבדני ולסעוד עמנו. יאמר כבודו באיזה סוג יין יחפוץ, ואצווה להביא. הגנרל השתומם מאוד על תום ליבו של היהודי ויושר נפשו, ונעתר לבקשתו להסב עמו לשולחן. הביאו לו יין טוב ושתה, כבדוהו גם במאכלי שבת של היהודים, בדגים ממולאים ובמעדנים, והיה שבע רצון.

לפני היפרדו, לקח הגנרל מטבע זהב גדולה, ובקש לתת אותה תמורת היין ששתה. ענה בעל הבית ואמר: "חלילה לי מלקחת כסף של מכירה בשבת קודש! הלוא מראש אמרתי לך שהעונג והכבוד כולו שלי, בכך שאורח נעלה כמותך כבדני להתארח אצלי". התפעל השר ולקח את פנקסו הקטן, רשם את שמו של היהודי למזכרת כבוד והערכה, ונפרד ממנו בהדרת הכבוד.

אחר שנים מספר, כאשר נתפס ראש המורדים הפולנים קאנארסקי, ועשו חיפושים בניירותיו, נמצא כתוב בהם שהיה נוהג להתאסף עם אצילים בבית המרזח של היהודי בעיר דאטנו. מיד הגיעו שוטרים ולקחו את היהודי בעל בית המרזח, והובילוהו לילינה, שם הושם במאסר מובדל מאנשים, כאחד האסירים החמורים ביותר.

ובינתיים במהלך אותן השנים, אותו גנרל נעשה לשר הממונה על כל בתי הסוהר במדינה. ביום מן הימים הגיע לסייר בבית הסוהר שבילינה, והנה להפתעתו הוא פוגש שם את היהודי בעל האכסניה. שאל אותו הגנרל-המפקח בתימהון: "מה לך פה יהודי נכבד?"

ענה היהודי: "כמוך כמוני אדוני, לא אדע על מה הושיבו אותי כאן. גם חקירה ודרישה לא נעשתה עדיין, ולא אדע על מה יאשימוני". "הרגע יהודי נכבד", הרגיעו המפקח, "אני אזרז לעשות בדיקה, ואקווה כי לא ימצאו בך עוון, ותצא לחופשי".

השר הזדרז ובדק, והנה התברר כי היהודי נתפס בעוון קשר עם ראש המורדים קאנארסקי. אסף השר את שרי המועצה, ואמר: "על היהודי הזה אני ערב שנקי הוא מעוון מרד. בעל אכסניה הוא, ומאין לו לדעת מזימת אורחיו ומבקריו? אני הנני מכירו לצדיק תמים", ויספר להם את כל המאורע שקרה אתו. חברי המועצה התפלאו לשמע הסיפור הזה, ומיהרו להוציאו לחופשי.

כששב הביתה, שמח שמחה גדולה על הנס שנעשה לו, אך לא רצה לסמוך על מעשה נסים יותר, ולא נח עד שמכר את ביתו וכל אשר לו, ועבר לארצנו הקדושה - ארץ ישראל.

(מתוך החוברת 'שבת בהלכה ובאגדה' של הרב דוד שלום נקי שליט"א)

מעשה שארע בעיירה דאטנו שבמחוז קובנה. לאחד מהיהודים הנכבדים שגרו באותה עיירה היה בית מרזח ומרתף יין, ששם התאספו אצילים פולנים לשתות ולהשתעשע. האיש חי חיי כבוד ורווחה, קבע עיתים לתורה, והיה נכבד בעדתו ורצוי לכל יודעיו ומכיריו.

אחרי המרד הפולני בשנת תקצ"א (1831), כששבו צבאות רוסיה מוורשה, עבר אחד מהגנרלים עם גדודיו דרך העיר ההיא, והגיע לשם בשבת. בהיות הגנרל עיף ויגע מעמל הדרך, ובשמעו כי בעיר נמצא בית מרזח, שלח את משרתו עם כסף אל היהודי לקנות בקבוק יין טוב.

היהודי כמובן סירב למכור לו באמרו: "שבת היום, ובית מסחרי סגור בשבת, כיון שבשבת משא ומתן אסורים עלינו". המשרת שב ריקם, ולגנרל חרה הדבר מאד. הוא שלח שני חיילים לומר ליהודי בפקודה נמרצת שימכור לו יין. גם להם השיב היהודי: "אסור לי למכור ולסחור בשבת קודש! אם הגנרל חפץ, זאת אוכל לעשות - למסור לו את המפתח של החנות, וייקח מעצמו את כל אשר לבו חפץ. אך עלי אסורה המכירה היום".

אנשי הצבא מסרו את תשובת היהודי לגנרל, ורגשי התפעלות החלו להתעורר בקרב. הוא החליט ללכת בעצמו אל היהודי ולעמוד על טיבו. "אם חצוף הוא - אכנו נפש!", כך חשב הגנרל בלבן, "היתכן שאיש יהודי יעיז להשיב פני ריקם?! אך מצד שני - אולי באמת טעם נכון עמו, עד כי מוכן הוא למסור את המפתח והחנות כולה לרשותי?..."

בבוא הגנרל אל בית היהודי, התפעל והתרגש לראות בית נאה ומואר בכל פינותיו, ניקיון וסדר נפלא שוררים בו, וקדושת השבת מרחפת על הכל ומבצבצת מכל פינה. מנורות רבות זולקות, והשולחן ערוך ברוב פאר. האיש בעל צורה אצילית, וכל בני ביתו מלובשים הדר, מזמרים זמירות שבת קודש בהשתפכות נפש עצומה.

שאל הגנרל בנחת: "מדוע לא תמכור לי יין? היודע אתה כי הנני גנרל גדול בתוארי כבוד מרובים, ואיך לא תחשוש לסרב לי?"

ענה היהודי: "יודע אני, אדוני הנכבד. אבל הלא ישנו בעולם, אחד, שהוא גדול ונכבד ומרומם ממך, וגם מהמרוממים והנעלים אשר עליך, הלא הוא הקב"ה שגם המה חייבים לשמוע לו. והוא מצווה עלינו היהודים, שלא לערוך משא ומתן בשבת, ומה יכולתי לעשות? אבל תשמעני אדוני, אחר שזכיתי לכבוד גדול כזה, הנני מאושר מאוד לכבדך בתור אורח נעלה, אבל לא בתור קונה, לכן

ביום חמישי: רבבות לומדי הדף היומי יתחילו בלימוד מסכת שבועות

ב'דרשו' מוזכרים: "מוקדי הבחינה פתוחים לכל דורש, זה הזמן להצטרף ולהתאחד בלימוד הדף היומי בש"ס הבבלי".

ידי לימוד יומימי של מסכת שבועות, ולאח מכן להתחיל ולסיים בעז"ה את כל המסכתות שבש"ס".
לדבריו, הוכח בבירור שמי שמצטרפים לרבבות נבחי 'דרשו', משקיעים את ראשם ורובם בלימוד הדף היומי, על מנת שיוכלו לעמוד מאוחר יותר בכור המבחן. "מוקדי הבחינה של 'דרשו' פתוחים בבוקרו של יום שישי פעם אחת בחודש. הם פזורים בכ-60 נקודות ברחבי הארץ, נוסף על מוקדי המבחן של 'דרשו' בכלל, הפתוחים אך ורק למבחן על מסלולי לימוד 'הדף היומי בהלכה'. אנחנו קוראים לכל מי שלומד 'דף היומי' או רוצה להתחיל בלימוד זה: בואו והצטרפו להצלחה הגדולה, התחילו להיבחן על הדפים שלמדתם, כך יהיה לכם 'מחייב' ויוטל עליכם העול לחזור ולשנן את הנלמד לבל יאבד מזיכרוכם, וכדי שתוכלו להצליח במבחן בעז"ה".
הצטרפו עכשיו 02-5609000

רבבות לומדי הדף היומי על הש"ס הבבלי, בארץ וברחבי העולם, יסיימו אי"ה ביום רביעי השבוע את מסכת מכות, ויתחילו בלימוד מסכת שבועות ביום חמישי. הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת אהבת אהרן והאחראי על מערך מבחני הדף היומי - בבלי ב'דרשו', מציין כי מסכת שבועות כוללת 49 דפים, וסיום המסכת ייערך בראש חודש שבט הקרוב: "מדובר בנקודת התחלה טובה לכל יהודי שרוצה להצטרף ללימוד 'הדף היומי'", הוא אומר, "זאת מסכת לא ארוכה, כל אחד יכול להתחיל וגם לסיים אותה עם מאמץ לא גדול במיוחד".
"מספר הדפים הוא כמספרם של ימי ספירת העומר, בהם אנחנו מתכוננים ונערכים לקראת קבלת התורה, ואכן ידוע על גדולי ישראל שעסקו בימי ספירת האומר במסכת שבועות, ולמדו בכל יום דף אחד מהמסכת כהכנה דרבה לקבלת התורה.
"אין צורך להזכיר שלימוד התורה כולה, ובכללה גם מסכת שבועות, נכון בכל זמן ובכל עת. זה בדיוק הזמן להתחיל ולהתכונן לקבלת עול תורה על

הביאו את הברכה לביתכם, רשמו את מספר הטלפון 0772613337 לזיכרון במכשיר הנייד שלכם

הרב יעקב לוסיטיגמן

הקושי הגדול של רוב האנשים, בלימוד ההלכה, נעוץ בכך שגם אחרי הלימוד אנחנו לא תמיד יוצאים עם תשובות ברורות מה מותר ומה אסור. על אחת כמה וכמה כשבלימוד יסודי של ההלכה עם המשנה ברורה עסקינו, ולא בלימוד של קיצורים וסיכומים המציגים את ההלכה הפסוקה באופן ברור.
הפיתרון לזה הוא כמובן לצאת מדי יום עם ההלכות בצורה ברורה, ולכן העצה היעוצה לכך היא לסכם בסוף הלימוד נקודות מעשיות, לכתוב אותן בצורה מסודרת ולחרוט בזיכרון כדי שנוכל לפעול ולהתנהג על פי ההלכה בכל פעם כשתבוא שאלה לפנינו.
אין זה סוד שהמשנה הברורה במהדורת 'דרשו' נותנת מענה נחרב לבעיה האמורה. ה'ביאורים ומוספים' של 'דרשו' תורם תרומה מכרעת ללימוד ההלכה עם פסקים ברורים מאוד של גדולי האחרונים אשר מפיחים אנו חיים. באחרונה הוסיף 'דרשו' עוד דרך נוספת שתעזור לנו לצאת עם הלכה למעשה. 'קו המשיבים' של 'דרשו' מאפשר לנו להרים טלפון כמעט בכל שעות היממה, לשאול, לבקש הסברים להלכות שלא הצלחנו להבין, וגם לשמוע כיצד נהוג לפסוק הלכה למעשה בעניינים הנלמדים.
הביאו את הברכה לביתכם, רשמו את מספר הטלפון 0772613337 לזיכרון במכשיר הנייד שלכם, וכך תזכו, ונזכה כולנו, לקרב את הגאולה השלמה על ידי לימוד ההלכה, כפי שהעיד רבינו ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן שליט"א, ש"בזכות לימוד ההלכה נזכה לגאולה השלמה במהרה".

לימוד ההלכה זכה כידוע לשבחים רבים מפי חז"ל שקבעו כי מיום שחרב בית המקדש ין לו לקב"V בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ואף הבטיחו כי כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, וכן על זה הדרך מאמרי חז"ל רבים המשבחים את לימוד ההלכה.
על פניו, לימוד ההלכה אמור היה להיות משאת נפשו של כל יהודי ירא שמים. היינו אמורים להקדיש כל דקה פנויה כדי לעסוק בהלכה, שהרי זו היא הדרך לקיים את רצון הבורא. כמובן שיהודי צריך לעסוק בכל חלקי התורה הקדושה, ללמוד ולדעת את כל המסכתות שבש"ס, אך אין חולק על כך שכולנו צריכים ללמוד גם הלכה, כדי לדעת את המעשה אשר נעשה.
על אחת וכמה וכמה כשבהלכות שבת עסקינו, שהן מהחמורות שבחמורות. יהודי שאינו ידוע הלכות שבת על בורין, לא יימלט שיעבור על איסורי תורה ואיסורים מדרבנו, כפי שכתב רבינו בעל היערות דבש".
אז למה באמת לימוד ההלכה אינו זוכה לכבוד הראוי לו? מדוע אנחנו לא נוהים אחר לימוד ההלכה בהמונינו?
נכון, רבבות יהודים לומדים 'דף היומי בהלכה', וכן עוסקים בהלכות במסגרות אחרות או באופן פרטי, איש איש בדרכו שלו וההלכות שהוא בוחר ללמוד. ובכל זאת, השאלה במקומה עומדת, כיצד קורה שלימוד ההלכה קצת ננטש? סביר להניח שלשאלה הזאת יש יותר מתשובה אחת, אבל בכל זאת נתמקד הפעם בתשובה אחת, שנראה שהיא המרכזית והעיקרית.

הוצאתי תמונה שלי בתקופת הטיפולים חבוש בפאה נכרית, שפם וזקן, חבוש בשטריימל, וסיפרתי לו שככה הייתי נראה בתקופה ההיא, כמו שימפנזה. איציק התחיל לצחוק והנוכחים מחו דמעות

הרב אהרן מרגלית מחבר הספר 'אתהלך' שהודפס ב 28 מהדורות ותורגם לשפות רבות (ויתכן בקרוב גם בקוראנית וערבית) מספר על המהפך בחייו כי ראיתי אלוקים פנים אל פנים ותנצל נפשי לב לא

קלטתי שכל הסבל בחיי היתה לו מטרה ברורה מאוד, לא היה זה לחינם". הפעם הראשונה הייתה כשקיבל משוב אדיר מאנשים ששמעו את ההרצאות וסיפרו עד כמה חייהם השתנו וקיבלו מבט אחר. כשראה כמה המסר עובר חזק, ומתגלגל מפה לאוזן, מהציבור החסידי לליטאי. לאחר מכן קיבל הזמנות מהציבור הדתי לאומי וכיום גם מוסר לאנשים שאינם שומרי מצוות. "פעם נוספת הייתה אחרי פגישתי עם איציק ואביו רבי ישראל מאיר פרידברג. פגישה אותה תיארת בספר 'אתהלך'.

"קראו לי לשוחח עם איציק בן השמונה שחלה בפעם הרביעית והיה חלוש מאוד ושרוי בסבל וצער. נכנסתי לחדר וניגשתי אל הילד: אתה מאמין שיום אחד הסתובב בבני ברק קוף הולך ברחוב עם שטריימל?"

"לא, אמר איציק.

"ואם אראה לך תמונה תאמין? כן, ענה.

"הוצאתי תמונה שלי בתקופת הטיפולים הכימותרפיים חבוש בפאה נכרית, שפם וזקן, חבוש בשטריימל, וסיפרתי לו שככה הייתי נראה בתקופה ההיא, כמו שימפנזה. איציק התחיל לצחוק והנוכחים מחו דמעות. הילד לא צחק כבר שבועות. האבא רץ להביא מצלמה להנציח את הרגע הזה. במשך שעה ישבתי עם איציק, והבטחתי להגיע שוב.

"כשיצאתי מהמחלקה בדרך לרכב, חלפה בי המחשבה: אהרן, מאיפה לך היכולת לתקשר עם ילד קטן ולהעלות חיוך על שפתיו? מהיכן היכולת להגיע להבנות כאלה עם אדם שלא הכרת לפני שעתיים? מאיפה היכולת להתחבר כל כך אל הרגש של השני, עד כדי יכולת לשנות לו את החשיבה?

"הרי אם לא הייתי עובר את מה שעברתי, לא הייתי מגיע לזה לעולמים! פתאום נפל לי האסימון: שאני חייב לפרסם את סיפורי בספר! שרק כך אוכל להשפיע על אנשים רבים. שם, על הגשר להולכי רגל מבנין הילדים לחניה שבתל השומר, נפלה ההחלטה: לא די בהרצאות ובפגישות אישיות, חייבים להגיע למעגלים רחבים יותר, חייבים להנציח אותו בספר.

"בניתי מכל מה שעברתי 'מפעל חיים' ולפיו הניסיון הוא כמו סולם. אדם יכול לעלות ממנו או לצנוח ולהתרסק. היכולת לגרום לסובבים אותי לשנות מחשבות היא יכולת אדירה ומרגשת, ואם לא הייתי עובר את מה שעברתי, לא הייתי מגיע להיכן שאני היום. ואני אומר זאת בביטחון. כל הסבל והייסורים שעברתי, הכל היה שווה, אם אני יכול לעזור בזכותם לאחרים".

המאמר המלא בגליון 'לקראת שבת' שיו"ל אי"ה ביום חמישי

"לפני פסח של אותה השנה פנה אלי ידידי הרב יואל בוקסבוים, חבר ילדות שהכיר אותי ואת הסיפור שלי היטב. שמע, אהרן, אמר לי. אתה משקיע זמן ולב כדי לחזק אנשים, נכון? אני מציע לך פה משהו אחר. בהרצאה אחת תוכל לחזק אלפיים אנשים, יש לך הזדמנות להעביר את המסרים שלך ולהשפיע על אלפי אנשים. "הייתי מופתע מההצעה. עד אז לא דיברתי בפני קהל, גם לא מול קהל במסיבת 'שבע ברכות'.

שמעה של ההרצאה שנתתי הדהד ועבר מפה לאוזן, תוך ימים התמלא היומן שלי בהזמנות להרצאות לשלושת החודשים הבאים. ההרצאות מילאו את סדר יומי ולא נותר זמן לעבוד. אנשים התקשרו להתייעץ, לכל מקום שהלכתי פנו אלי וביקשו לשאול, לדבר.

"רציתי לספר את סיפורי כי ראיתי שהוא מחזק אנשים ונותן להם כוחות ולכן מסרתי הרצאות בחינם.

"באותה תקופה הייתי איש עסקים וראיתי בס"ד הצלחה בעסקי. מהכנסתי החזקתי את 'מפעל החפץ החיים העולמי' שאותה זכיתי לייסד כחמש עשרה שנים קודם לכן. ומשרבו הפניות להרצאות לא הצלחתי להתמודד עם העומס שנוצר. פניתי לרבי ושאלתי אותו מה עלי לעשות. הרבי יעץ לי שאצא לפנסיה ואעסוק רק בכתיבה ובהרצאות ושיחות חיזוק. ומה עם מפעל החפץ חיים? שאלתי את האדמו"ר, קח כסף עבור ההרצאות, אמר לי הרבי, ותבקש לא מעט, ובהכנסות הללו תחזיק את הארגון.

"ארכה שנה עד שהצלחתי למכור את העסק. כיום אני חי בס"ד מהפנסיה שלי, וכל ההכנסות מספריי ומההרצאות הולך למפעל החפץ חיים. אני גמלאי מאושר. קם כל בוקר עם שיר בלב. אני חי בכבוד מפנסיה מסודרת ולא חייב כלום לאף אחד, חוץ מלבוראי".

ואין זה פלא. האדם מחפש משמעות, וכשהיא קיימת בחייו באופן כה אינטנסיבי עם משוב בלתי פוסק, האושר גדול. "איזה נס זה לקחת ילד צולע ומגמגם ולתת לו לתקוע בשופר גדול. הכל סייעתא דשמיא. מדי פעם אני צובט את עצמי כדי לוודא אם אכן זה אני. לא יאומן".

הרב מרגלית מדבר על תחושת השליחות שמלווה אותו לכל אשר יפנה. היא זו שמעניקה לו כוחות להתרוצץ ממיקרופון למיקרופון, היא זו שנותנת לו כוחות לעמוד מול אנשים בעלי סיפורי חיים מצמררים ולתת להם כוח.

"פעמיים בחיי הבנתי שיש משמעות ממשית, משמעות בה אני יכול למשש ולגעת, סיבה ברורה למה עברתי את כל מה שעברתי. זהו רגע מכוון שבו פתאום

הסתובב רבי ישראל סלנטר ואמר: "הלכה מפורשת בשולחן ערוך ישראל סלאנטער גם כן יודע", אלא שאינני רוצה לעבור מהצד השמאלי. יושב שם יהודי שאיננו ירא שמים, ואני חושש להיות מושפע ממנו

מאוצרו המשובח של מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

מבהיל הרעיון! גם רבי ישראל סלנטר שכל גדולי דורו חרדו מתורתו וקדושתו הוא גם מפחד לעבור בסמוך לרשע, אפילו לרגע קט, שמא יושפע לרעה:

לפני כארבעים שנה הכרתי יהודי צדיק בבני ברק, הרב החסיד רבי דוד קליינפלאץ זצ"ל, חסיד גור נלהב, שלהט יראת שמים ניכר בו. כינו אותו "רבי דוד שמש", על שם היותו גבאי בית החסידים גור, ברחוב 'אור החיים' בעיר. רבי דוד לחם רבות נגד התפשטות העיתונים החילוניים בקרב החרדים לדבר השם. הוא נהג לעבור בבתי מדרשות ובישיבות, הניח רמקול קטן והתחיל לשאת דברים חוצבים להבות בחומרת הענין. לדבריו היו הדים רבים בציבור. שמעתי ממנו פעם, שבהזדמנות מסוימת כאשר נכנס אל היכלו של קדוש ישראל מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, וסיפר לו על פעילותו הרבה להשפיע על הציבור להתרחק מקריאת עיתונים חילוניים, תפס ה'סטייפלער' בצווארון חולצתו, ואמר לו: "דע לך, שאפילו אני במעמדי יש לי לחשוש מכך!... גם אני, אם אקרא בעתונים חילוניים - עלול אני להיפך לחילוני גמור!..."

מתוך 'אוצרותיהם אמלא' על חומש בראשית

אל תתחבר לרשע פרק א משנה ז'

סיפור מופלא בענין זה שמעתי מהשיש הרה"ג ר' חנה קלצקי זצ"ל מלייקוד, מותיקי תלמידי ישיבת ראדין, ששמע אותו בבית גאון הדור רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל:

כאשר הגיע פעם אבי תנועת המוסר מרן רבי ישראל סלנטר זצ"ל לביקור בעיר וילנא, כיבדוהו לעלות לתורה. ברדתו מהבימה ירד מאותו הכיוון שעלה, למרות שההלכה מורה שיש לעלות מימין ולרדת משמאל. אנשי השוליים, ששמרו שנאה בליבם לרבי ישראל ולשיטתו, נתלו בעובדה זו כדי לרנן אחריו שאינו מקפיד על סעיפי השולחן ערוך כראות. חלקם אף ריננו על כך בקול רם, ודבריהם הגיעו לאוזניו של רבי ישראל. הסתובב רבי ישראל לציבור ואמר: "א: מפורשער שולחן ערוך ישראל סלאנטער וייסט אויך ["הלכה מפורשת בשולחן ערוך ישראל סלאנטער גם כן יודע"], אלא שאינני רוצה לעבור מהצד השמאלי. יושב שם יהודי שאיננו ירא שמים, ואני חושש להיות מושפע ממנו. לא להתקרב לרשע גם זו היא הלכה, וסבורני שהלכה זו עלולה להפריע יותר מההלכה הקודמת".

וכן יעקב עם לבן, אף שבתחילה היו לו רדיפות

ממנו, סוף דבר היה שיצאו מיעקב אבינו שנים עשר שבטים, והפרם והרבים ה' עד שיצאה מהם אומה שלמה, ונשארו האבות כולם לשם ותפארת לכל באי עולם עד היום הזה

וכן היה בראשית מחצבנו, אברהם אבינו ע"ה, שהוא היה האחד שנתדבק בימיו בשלימות באהבת ה', ונמרוד רדף אותו בכל מיני רדיפות, והשליכו לכבשן האש. ומה היה סוף הדבר? שהקב"ה הצילו ממנו, וכן מפרעה ומאבימלך ומארבעה מלכים, ונתפרסם בימיו לשם ותפארת לכל באי עולם. וכן יצחק עם אבימלך, אף שבתחילה גרשוהו מגרר, מכל מקום סוף דבר היה שהמלך בעצמו בא אליו לרות עמו ברית. וכן יעקב עם לבן, אף שבתחילה היו לו רדיפות ממנו, סוף דבר היה שיצאו מיעקב אבינו שנים עשר שבטים, והפרם והרבים ה' עד שיצאה מהם אומה שלמה, ונשארו האבות כולם לשם ותפארת לכל באי עולם עד היום הזה. מה שאין כן נמרוד ולבן וחבריהם, אין שום אחד מהם שיזכר שמם לתהילה, וכן לא נזכר בשום מקום שיצאו מהם איזו אומה או שבט, אלא כלו הם וזרעם".

[חומת הדת, פרק ג]

"כל איש ואיש שיראת אלקים נוגעת בלבבו, וכבוד ה' ותורתו יקר בעיניו, ואינו יכול להחזיר למוטב כל מכיריו - יראה על כל פנים לייחד לו מקום ללמוד תורה עם תלמידים השומעים לדבריו, ולזרזם לקיום מצוותיה. ואל יפול לבבו עליו לומר מה יהיה באלו התלמידים המועטים, וכי יתרום כבוד ה' על ידי זה? אל יאמר כן, כי באמת עניני אלקות אינו כשאר ענינים של מלך בשר ודם, כי כבודו ותפארתו של מלך בשר ודם הוא רק כשיש תחתיו מדינה של כמה מאות אלפים, מפני שמלכותו הוא רק מצד האנשים שהסכימו להמליכו. לא כן הקב"ה, מלכותו אינה תלויה בזולתו, כי הוא מלך בעצם, וכמו שאנו אומרים בכל יום: אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, והוא מחיה הכל ברצונו, לא יתבטל כבודו וכבוד תורתו ח"ו בזה שאין לו רק מיעוט המתדבקים בו ובתורתו, כי סוף דבר יהיה שאותו מיעוט יתרבה ויתרבה, ותרבה הדעת עד שתחזור העטרה ליושנה.

סיפור מעניין מהגרי"ש אלישיב זצ"ל: מעשה באחד שהשכיר את חנותו ליהודי אחר, והשוכר החביא שם סחורות מוברהות ללא ידיעתו של המשכיר, והשלטונות דרשו מהמשכיר שיגלה להם מי הוא השוכר

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים - שמירת הלשון

שכל המוסר ישראל ביד גויים בין בגופו בין בממונו, אין לו חלק לעולם הבא. ומצאנו עוד על העונש וסיפור מדהים מהגר"א: עונש המלשין על ישראל בפני נכרים, כתב הח"ח (השמטה לשמירת הלשון שער הזכירה פ"ח והודפס בסוף ספרו שם עולם) בשם המקובלים, שמתגלגל בכלב נובח. והביא על כך מעשה שאירע עם הגר"א [שסיפר לו בעל החוסן יהושע, ששמע זאת מהנחלת דוד, ששמע מפי הגר"ח מוואלוז'ין] שנסע בעגלה עם עגלון יהודי, והסוס סר מן הדרך ודרך בהליכתו על ערוגות של גוי אחד שהיו בצידי הדרך, והגוי שראה זאת מרחוק רץ אליהם ורצה להכות את הגר"א שישב בתוך העגלה, ורצה הגר"א לענות לו שאין זו אשמתו, אלא אשמת העגלון שלא שמר על הסוס כראוי, אך התחזק ולא ענה לו כלום, ואמר הגר"א אחר כך, שאילו היה אומר זאת לגוי, היה נכנס בכלל מלשין [כי העגלון פטור מצד הדין על הנזק שעושה בהמתו לגוי, וגם אם היה חייב, אינו חייב רק ממון ולא הכאות, ונמצא שמגרה את הנכרי בחברו ישראל במה שאינו חייב], והיה מוכרח לבוא אחר כך בכלב נובח, ולא היה מועיל לו להצילו לא תורתו ולא מצוותיו, וסיים החפץ חיים, שמכל זה ילמד האדם איך להיזהר מענינים כאלו כל ימי חייו.

מה יותר גרוע לספר לשון הרע על יהודי? מסתבר שגודל העוון, נקבע גם למי מספרים. כי יש הבדל גדול אם דיברת דברי גנאי על יהודי בפני יהודי או שדיברת דברי גנאי על יהודי בפני גוי.

ה'חפץ חיים' כותב כי לגנות יהודי בפני נכרים, עונו גדול יותר כי הוא מבזה כבוד ישראל ומחלל כבוד שמים ע"י זה. וה'חפץ חיים' כותב דברים מבהילים, על מי שהולך ומלשין על ישראל בפני נכרים, שנחשב כמלשין, ודינו שווה לאפיקורס והכופרים בתורה ובתחיית המתים, שגיהנום כלה, והם אינם כלים!! סיפור מעניין מהגרי"ש אלישיב זצ"ל מצאנו ב'ביאורים ומוספים' של 'דרשו': מעשה באחד שהשכיר את חנותו ליהודי אחר, והשוכר החביא שם סחורות מוברהות [ללא ידיעתו של המשכיר], והשלטונות דרשו מהמשכיר שיגלה להם מי הוא השוכר, והורה הגרי"ש אלישיב שאסור לו לחשוף את שם השוכר, מכיון שבתי המשפט מענישים על העלמת מכס יותר מהראוי על פי דין תורה, והוא עלול לקבל עונש חמור פי כמה מהמגיע לו. והוסיף, שאפילו אם בשל סירובו לגלות את זהות המבריח הוא עלול להיענש במאסר, לא יגלה.

כי איסור הלשנה לנכרים, כבר כתב השו"ע שהוא בין בגופו ובין בממונו, ואפילו היה רשע ובעל עבירות, ואפילו היה מיצר לו ומצער, וסיים השו"ע

האיש התפרץ בבכיה גדולה, ושפך את מר שיחו: הוא מצדו רוצה להעניק לילדים חינוך תורני, אבל האשה מתעקשת ועומדת בדרכו, כלום סבור ראש הישיבה, שהנו מחויב להתקוטט עמה ולהרוס את שלום הבית?

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מדריך את השואלים: כיצד מחנכים את הילדים

"והיא המידה גם בנוגע לתלמידי חכמים, אשר נקראו בלשון תורה "עיני העדה". תפקיד חכמי התורה הוא להשגיח ולפקח על העם, לשים לב לכל הליכות חייו, אם הכל תואם את רצונו ית"ש ולא יסנו חלילה מדרך הישר. אי-לזאת, אין הם צריכים להתייגע בגופם, לעסוק במלאכה מישוּבו של עולם וכיו"ב, אין עליהם אלא למלא את היעוד הנשגב שלהם - להשקיף ממרום קדשם אל העם כולו ולפקח על מעשיו..."

נתיישבו הדברים על ליבו של האיש, וקיבל על עצמו לגדל את בניו לתלמוד תורה.

בבכיה ובתחנונים

יום אחד נכנס בדברים עם יהודי פלוני, שהעביר את ילדיו מבית ספר תורני, לרשת החינוך הממלכתית. רבינו זעזע את לב האיש בדברים המשברים את הלב, עד שהלה התפרץ בבכיה גדולה, ושפך לפניו את מר שיחו. הגיד צרתו: הוא מצדו רוצה להעניק לילדים חינוך תורני, אבל האשה מתעקשת ועומדת בדרכו, כלום סבור ראש הישיבה, שהנו מחויב להתקוטט עמה בגלל זה ולהרוס את שלום הבית?!

"חס וחלילה" השיבו רבינו, "אבל להתענות חייב אתה, על גורל ילדיך... לישב על הארץ כאבל..."

נכנסו הדברים בלב האיש. חזר לביתו והתחיל מתענה, יושב על הרצפה באבלות, בוכה תמרורים. נדדעזעה אשתו למראה עיניה וכל עקשנותה פגה. לימים, זכתה אמא זו לראות פרי הלולים: שני בניה משמשים בקודש רישי מתיבתא, ממרביצי תורה בישראל - ואלו ג"כ מן הנפש אשר עשה רבינו זלה"ה. (מתוך וזאת ליהודה)

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֲדֹנָי יְדַע פִּי הַיְלָדִים רַבִּים" (בראשית ל"ג, י"ג)

באחת מדרשותיו הסביר הגאון רבי יהודה צדקה זצוק"ל להורים, שהתורה ניתנה לישראל כדי להימסר מאבות לבנים, ככתוב בספר תהלים (פרק ע"ח): "ותורה שם בישראל... להודיעם לבניהם...", וכל מי שאינו מחנך את ילדיו לתורה הרי הוא מועל בתפקידו בתורת אב.

לומדי התורה - עיני האומה

יום אחד, בא לפניו יהודי פשוט, שהאזין לדרשתו בבית הכנסת בענין חינוך הילדים, ושאלהו: "מילא, רבי, מי שהוא עשיר ופרנסתו מצויה לו בשפע. אבל אדם עמל כמוני, אשר בנפשו יביא לחמו, מדוע אתייגע כ"כ לפרנסתי מבוקר עד ערב, והבנים שלי ישבו להם על מי-מנוחות באהלה של תורה? וכי לא יהיה מוצדק יותר, אם גם הם יקיימו בנפשם את הכתוב: "בזיעת אפיך תאכל לחם", ונוסף לזה כמובן יקבעו עתים לתורה, בבחינת "אחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך"? השיבו רבינו בשאלה נגדית מיניה-וביה: "אולי תדע לפרש לי, מדוע כמעט כל האברים בגוף האדם נתחייבו לפעול ולהתייגע, כדי למלא את תפקידם: הלשון מדברת, השיניים טוחנות, הידים עסקניות ועושות בכל מלאכה, הרגליים מהלכות, ואילו העיניים אינן צריכות לפעול מאומה, כי אם להביט ולראות - למה יסד כן המלך בורא העולם?!"

שתק האיש ולא ידע להשיב. "מעולם לא חשבתי על כך" התנצל.

המשך, אפוא, רבינו בדבריו והסביר לו: "דע בני, שיש לעיניים תפקיד חשוב מאד - להשגיח ולפקח על הכל. הנה, למשל, כשאתה מכה בפטיש, העיניים משגיחות שתהלום בו על ראש המסמר ולא על ראשי אצבעותיך, או כשהנך משתמש בסכין, העיניים משגיחות על כך שתחתוך בלחם ולא ביד, וכן בכלתך בדרכים, עיניך לנוכח יביטו שלא תיפול במהמורות..."